
Referentienummer: M_PER_2019_004

Datum: 2005-08-30

Gewijzigd: 2019-03-13

Contact: Dienst Personeel - dienst_personeel@katholiekonderwijs.vlaanderen -
02 507 07 01

Clusteren van een deeltijdse opdracht: afspraken

1 Inleiding

Bij de onderhandelingen rond [cao VII](#) van 2005 werd vastgelegd dat personeelsleden met een deeltijdse opdracht het recht hebben dat hun prestaties worden geclusterd. Dit recht werd vervolgens decretaal verankerd in [art. 5 ten 12° van het Decreet Rechtspositie Personeelsleden Gesubsidieerd Onderwijs](#), onder de volgende formulering: “Een personeelslid dat deeltijds werkt, heeft het recht dat deze prestaties maximaal over een proportioneel aantal halve dagen per week worden gespreid”.

Tijdens die cao-besprekingen heeft het toenmalige VVKSO¹ zijn ongenoegen over deze maatregel geuit omdat hij geen rekening houdt met de pedagogische belangen. Nog steeds gaat Katholiek Onderwijs Vlaanderen ervan uit dat directeurs in de mate van het mogelijke bij de taakverdeling en het uitwerken van de lessenroosters rekening houden met de belangen van personeelsleden die slechts deeltijds presteren. Bovendien vindt Katholiek Onderwijs Vlaanderen het niet correct dat bepalingen die ingrijpen op de schoolorganisatie, worden vastgelegd in cao-onderhandelingen die uitsluitend tussen de overheid en de vakorganisaties worden afgesloten². Toch heeft het toenmalige VSKO³ zich fair aan die overeenkomst gehouden, en heeft het dit recht op clustering verankerd in [art. 12 van het Algemeen Reglement van het personeel van het katholiek basis- en secundair onderwijs](#).

Het recht op clustering doet soms vragen rijzen bij de concrete toepassing. Omdat zowel werkgevers als werknemers baat hebben bij goede afspraken, heeft het toenmalige VVKSO overleg gepleegd met de COC over een aantal knelpunten, te weten:

- het bepalen van de proportionaliteit;
- het deeltijds werken op verschillende scholen;
- de clustering bij vervangingen.

¹ VVKSO: Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs, dat enkel de belangen van dat onderwijsniveau behartigde en in 2015 samen met de verbonden van de andere niveaus opging in Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

² Ondanks herhaaldelijk aandringen weigert de overheid ook nu nog steeds om de onderwijsverstrekkers, die juridisch gezien de werkgevers zijn, als volwaardige partner te betrekken bij de cao-onderhandelingen. De onderwijskoepels worden wel toegelaten tot de besprekingen, maar kunnen enkel hun inhoudelijke overeenstemming bevestigen met de cao die de overheid als derde betaler uitsluitend met de vakorganisaties afsluit.

³ VSKO: Vlaams Secretariaat voor het Katholiek Onderwijs, de organisatie die de Verbonden van de verschillende onderwijsniveaus overkoepelde (VVKBaO, VVKSO, VVKBuO ...) en in 2015 werd hervormd tot de huidige netwerkorganisatie Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

In deze mededeling lichten we de principes van dit overleg toe, en dit zowel voor de toepassingen in scholen voor gewoon secundair onderwijs als in het buitengewoon secundair onderwijs.

Het recht op clustering geldt voor alle personeelsleden, maar omdat wij vermoeden dat de problemen het grootst kunnen zijn bij lesopdrachten, geeft deze mededeling vooral voorbeelden voor de verschillende ambten van het onderwijzend personeel, d.w.z. leraar, godsdienstleraar, leraar ASV, leraar BGV enz. De aangereikte suggesties kunnen ervoor zorgen dat de pedagogische belangen gevrijwaard blijven.

2 Bepalen van de proportionaliteit

Om te bepalen over hoeveel halve dagen een deeltijdse opdracht kan worden gespreid, stellen we voor om te refereren aan het **aantal halve dagen waarop de school lessen organiseert** voor een of meer leerlingengroepen.

De meeste scholen zijn wekelijks 9 halve dagen opengesteld aangezien de woensdagnamiddag er lesvrij is. Scholen daarentegen die, bv. omwille van de optimale bezetting van vaklokalen, elke voor- en namiddag lessen organiseren voor een of meer leerlingengroepen, hanteren 10 halve dagen openstelling als berekeningsbasis voor alle personeelsleden die er tewerkgesteld zijn. In deze scholen kan de lesopdracht van de personeelsleden in principe immers over 10 halve dagen worden gespreid.

Personeelsleden die voltijds werken, kunnen hun opdracht gespreid zien over alle halve dagen waarop de school is opengesteld, maar in de praktijk zullen ook zij meestal 1 (of zelfs meer) halve dagen lesvrij zijn.

Voor personeelsleden die deeltijds werken, wordt de verhouding berekend tussen het volume van hun opdracht (in een breuk of in 10 000sten) en het aantal halve dagen openstelling van de school. Het resultaat van de berekening wordt steeds afgerond naar boven omdat een "begonnen" halve dag beschouwd wordt als een halve dag waarop de aanwezigheid van het personeelslid wel degelijk nodig is.

Alhoewel we niet pleiten voor een blinde toepassing van deze rekenkundige verhouding bij elke deeltijdse opdracht, kan deze berekeningswijze een hulpmiddel zijn. De verplichting tot clustering kan in sommige gevallen leiden tot een onverantwoorde bundeling van lessen van hetzelfde vak voor dezelfde klasgroep. Vanuit deze optiek moet het volgens ons mogelijk blijven om in samenspraak met de personeelsleden enige soepelheid in te bouwen.

Het decreet verplicht enkel tot clustering van een deeltijdse opdracht tot een bepaald aantal halve dagen. Een personeelslid kan niet eisen dat die halve dagen nog verder worden gebundeld op volledige kalenderdagen: zie voorbeeld 4.

Voorbeeld 1

Leraar 1 heeft in een school voor gewoon so een betrekking van $5/20$. Deze school is 9 halve lesdagen per week opengesteld. Spreiding van de opdracht: $(5/20) \times 9 = 2,25$ wat betekent dat de 5 lessen over maximaal 3 halve dagen kunnen worden gespreid.

Voorbeeld 2

Leraar 2 heeft in een school voor gewoon so een opdracht van $6/29 + 6/21$, d.w.z. $2\ 068/10\ 000 + 2\ 857/10\ 000$ hetzij $4\ 925/10\ 000$. Deze school organiseert voor bepaalde leerlingengroepen lesactiviteiten op woensdagnamiddag, en is dus 10 halve lesdagen opengesteld. Spreiding van de opdracht: $(4\ 925/10\ 000) \times 10 = 4,92$ wat betekent dat de 12 lessen over maximaal 5 halve dagen kunnen worden gespreid.

Voorbeeld 3

Personeelslid 3 heeft in een buso-school C een betrekking van $7/22$ ($3\ 181/10\ 000$) in het ambt van leraar ASV en $9/24$ ($3\ 750/10\ 000$) in het ambt van leraar BGV. Zijn totale opdracht beslaat dus $6\ 931/10\ 000$. School C is 9 halve dagen opengesteld. De opdracht van personeelslid 3 kan maximaal worden gespreid over $(6\ 931/10\ 000) \times 9 = 6,23$ d.w.z. over 7 halve dagen per week.

Voorbeeld 4

Een administratief medewerker heeft een halftijdse opdracht (18/36). Zijn school is 9 halve dagen opengesteld; zijn opdracht kan worden geclusterd op de helft van 9 = 4,5 halve dagen, af te ronden tot 5 halve dagen. Het personeelslid kan niet eisen dat deze 5 halve dagen worden samengezet op 3 of 4 weekdays.

Voorbeeld 5

Een logopedist heeft in buso-school D een administratieve opdracht van 20/30, dit komt overeen met maximaal 18 x 50' (900 minuten) leerlinggebonden opdracht binnen een wekelijkse opdracht van 17 klokuren (1 020 minuten)⁴. Deze school is 9 halve dagen opengesteld. De 17 klokuren kunnen worden gespreid over 20/30ste van 9 halve dagen, dus over 6 halve dagen.

3 Clustering slaat enkel op de lesopdrachten van de leraar

Het is ook belangrijk voor ogen te houden dat de decretale verplichting tot clustering enkel slaat op de spreiding van de lesopdracht en niet op het bijwonen van vergaderingen zoals klassenraad, vakvergaderingen, oudercontacten ... die ook inherent zijn aan de opdracht van de leraren.

Een leraar die bv. halftijds is aangesteld en zijn lesopdracht geclusterd ziet op 5 halve dagen, kan niet eisen dat hij in elk geval les heeft op de vaste weekday waarop de klassenraden doorgaan, en dan nog wel op de namiddag waarop die klassenraden aansluiten. Indien men dat wel zou nastreven, zou de school zich verplicht zien om alle deeltijdse leraren een lesopdracht te geven op die bepaalde namiddag. Dit kan uiteraard onmogelijk worden gerealiseerd voor alle deeltijdse personeelsleden en zou de schoolorganisatie totaal onmogelijk maken. Bovendien zou dit erg nadelig zijn voor alle voltijds presterende leraren, want die zouden zeker geen lesopdracht meer kunnen krijgen op die bepaalde namiddag.

Enkel voor de ambten van ergotherapeut, kinesitherapeut, logopedist en verpleger bepaalt de regelgeving⁵ dat de klassenraad integraal deel uitmaakt van de wekelijkse opdracht van 26 klokuren (bij een voltijdse aanstelling). Personeelsvergaderingen, oudercontacten e.d. vallen daar echter buiten, ook voor deze ambten.

4 Personeelsleden met een opdracht in verschillende scholen

Het feit dat personeelsleden een opdracht hebben in verschillende scholen, brengt vaak een extra beperking mee voor de schoolorganisatie.

Indien de som van de deeltijdse prestaties van een personeelslid op verschillende scholen nog maar een deeltijdse opdracht omvat, stellen we voor om de clustering voor het geheel van hun opdracht te bekijken, en om **de clustering dus per personeelslid uit te werken en niet per school**. Overleg tussen de beide directies is uiteraard noodzakelijk.

Voorbeeld 1

Leraar 4 presteert volgende betrekking: 6/22 in school A en 8/21 in school B, d.w.z. 2727/10 000 + 3809/10 000 hetzij 6 536/10 000. Spreiding van de opdracht: $(6 536/10 000) \times 9 = 5,8$. Dit betekent dat de opdracht van deze leraar in beide scholen samen over maximum 6 halve dagen kan worden gespreid, bv. een volledige weekday en de vier andere voormiddagen. Wanneer beide scholen dicht bij elkaar liggen, zal dit organisatorisch voor weinig problemen zorgen. In het andere geval moet realistisch rekening gehouden worden met de tijd die nodig is voor de verplaatsing tussen beide scholen.

⁴ Zie de mededeling "[Prestaties paramedisch, orthopedagogisch, psychologisch, medisch en sociaal personeel in buso](#)" (thema: Prestatieregeling).

⁵ Zie [punt 4.1 van de Ministeriële omzendbrief SO/2007/04 \(Pers\)](#) "Prestatieregeling van de personeelsleden aangesteld in een ambt in het buitengewoon secundair onderwijs".

Voorbeeld 2

Personeelslid Y presteert in school A 11/22 als leraar en in school B 18/36 als opvoeder. Vermits het hier gaat over een personeelslid dat voltijds werkt, geldt het recht op clustering niet. De directies zullen wel goede afspraken moeten maken zodat dit personeelslid zijn taak in beide scholen naar behoren kan invullen.

5 Clusteren van een deeltijdse opdracht bij vervanging

Een deeltijdse opdracht wordt enkel geclusterd in hoofde van de leraar die deze opdracht op 1 september toegewezen krijgt en er vermoedelijk het hele jaar zal in presteren: hetzij als titularis hetzij als interimaris: zie voorbeeld 1.

Indien dit personeelslid in de loop van het schooljaar een dienstonderbreking neemt en voor een deel of voor het geheel van zijn opdracht vervangen wordt door een interimaris, is het niet de bedoeling om de schoolorganisatie helemaal te veranderen. Het is niet haalbaar om de schoolorganisatie te herzien telkens een interimaris aangesteld wordt voor een deel van het schooljaar.

Voorbeeld 1

Een vastbenoemd leraar heeft een voltijdse opdracht en neemt een volledige onderbreking voor zorgkrediet van 1 september tot 30 juni. Ze wordt vervangen door twee interimarissen, elk voor een halftijdse opdracht. Omdat deze vervanging loopt van het begin tot het einde van het schooljaar, hebben de beide vervangers het recht dat hun opdracht geclusterd wordt op 5 halve dagen.

Voorbeeld 2

Een deeltijds vastbenoemd personeelslid heeft een opdracht van 15/20. Op 1 september wordt de opdracht geclusterd op 7 halve dagen. Op 1 januari vraagt dit personeelslid een VVP om nog maar 10 uur te presteren. Na de kerstvakantie⁶ kan ze worden vervangen voor 5/20, maar deze uren zijn reeds verankerd in het lesrooster. Noch de titularis, noch de interimaris kunnen vragen om te voorzien in een nieuwe clustering. Dit zou trouwens nadelige gevolgen meebrengen voor de andere collega's en voor de hele schoolorganisatie.

Voorbeeld 3

Een leraar BGV met een voltijdse opdracht in een buso-school gaat vanaf einde april met bevalingsverlof. Ze wordt vervangen door twee interimarissen die elk een deeltijdse opdracht opnemen. Het kan ook hier weer niet de bedoeling zijn dat de lesroosters helemaal worden gewijzigd.

6 Slotbedenkingen

Het decreet geeft het recht aan personeelsleden om deeltijdse opdrachten maximaal over een proportioneel aantal halve dagen per week te laten spreiden.

Directie en personeel zijn meestal beiden sterk bekommerd om hun **pedagogische doelstellingen** te bereiken. Te sterke clustering kan daarop nefaste gevolgen hebben:

- terwijl het voor sommige vakken interessanter is om ze te bundelen in meerdere aaneensluitende lessen, is het voor andere vakken juist niet aangewezen om ze te bundelen tot “blokuren” of tot meerdere lessen op een dag;
- de taakbelasting per dag kan zowel voor leerlingen als voor leraars te zwaar worden;
-

⁶ Tijdens de kerstvakantie kan er nog geen vervanger worden gesubsidieerd: zie punt 3.2 van de mededeling [“Tijdelijke vervanging van gesubsidieerde personeelsleden in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs”](#) (thema: Vervangingen).

Het feit dat personeelsleden deeltijds werken, kan verschillende oorzaken hebben: zij kunnen er zelf voor gekozen hebben, of misschien was er voor hen geen voltijdse opdracht beschikbaar

We zijn er ons van bewust dat deze personeelsleden recht hebben op arbeidsomstandigheden die tegemoetkomen aan hun specifieke situatie. Toch hopen we dat er bij de verdeling van de opdrachten een evenwicht gevonden wordt tussen enerzijds de arbeidsomstandigheden van de personeelsleden en anderzijds de vele organisatorische beperkingen waarmee de directie rekening moet houden zoals:

- de beschikbaarheid van vaklokalen (ateliers, turnzaal, computerklas, labo, ...);
- het compatibel maken van alle lesroosters;
- de samenstellingen van leerlingengroepen;
- de personeelsleden die op verschillende scholen lesgeven;
-

In de discussie over clustering kan veel opgelost worden door overleg tussen directie en personeelslid. Ook zonder deze decretale verplichting hebben directies in het verleden getracht deeltijdse opdrachten geclusterd aan te bieden, rekening houdend met de wensen van het personeelslid én met de organisatorische mogelijkheden.
